

Kulturdepartementet

Enligt bilaga 1 och 2

Uppdrag och inbjudan att bidra till en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande

(3 bilagor)

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt myndigheter och institutioner i enlighet med bilagd förteckning (*bilaga 1*) att inkomma med underlag för en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande. Respektive myndighet och institution ska svara på de frågor som anges i bilaga (*bilaga 3*) i den mån de är tillämpliga med hänsyn till verksamhetsområdet. En redovisning ska senast den 9 april 2010 lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet).

Regeringen beslutar vidare att inbjuda institutioner i enlighet med bilagd förteckning (*bilaga 2*) att inkomma med underlag för en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande. De rapporter som lämnas in bör i relevanta delar följa de frågor som anges i bilaga (*bilaga 3*) och lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 9 april 2010. De regionala museer som anges i bilaga (*bilaga 2*) inbjuds att lämna en redovisning till Statens kulturråd senast den 9 april 2010. Regeringen avser att ge Statens kulturråd i uppdrag att sammanställa de regionala museernas redovisningar.

På regeringens vägnar

Lena Adelsohn Liljeroth

Jakob Kihlberg

Kopia till

Justitiedepartementet/L3

Finansdepartementet/BA, SF

Utbildningsdepartementet/F

Näringsdepartementet/ITP

Upphovsrättsutredningen (Ju 2008:07)

Uppdrag att bidra till en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande

---

Kungl. biblioteket
Statens kulturråd
Statens konstråd
Riksarkivet
Institutet för språk och folkminnen
Riksantikvarieämbetet
Statens historiska museer
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde
Moderna museet
Livrustkammaren och Skoklosters slott med
Stiftelsen Hallwylska museet
Naturhistoriska riksmuseet
Statens maritima museer
Statens försvarshistoriska museer
Statens museer för världskultur
Arkitekturmuseet
Statens musiksamlingar
Stiftelsen Nordiska museet
Stiftelsen Tekniska museet
Stiftelsen Skansen
Stiftelsen Arbetets museum
Riksutställningar
Stiftelsen Svenska Filminstitutet
Talboks- och punktskriftsbiblioteket

2009-11-26, nr

Kulturdepartementet

Inbjudan att bidra till en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande

---

Stockholms läns museum
Upplandsmuseet
Sörmlands museum
Östergötlands länsmuseum
Jönköpings läns museum
Smålands museum
Kalmar läns museum
Länsmuseet på Gotland
Blekinge museum
Regionmuseet Kristianstad
Kulturen i Lund
Hallands läns museer
Västarvet
Värmlands museum
Örebro läns museum
Västmanlands läns museum
Dalarnas museum
Länsmuseet Gävleborg
Länsmuseet Västernorrland
Jämtlands läns museum
Västerbottens museum
Norrbottnens museum
Sveriges Radio AB
Sveriges Television AB
Sveriges Utbildningsradio AB
Kungliga Operan AB
Kungliga Dramatiska teatern AB

Precisering av uppdraget att bidra till en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande

---

Bakgrund

Regeringen har genom åren genomfört omfattande satsningar på digitalisering av såväl statliga som andra arkiv-, biblioteks- och föremåls-samlingar. Inom ramen för det s.k. Accessprojektet fördelades t.ex. en stor del av resurserna till projekt som var inriktade på digitalt tillgängliggörande och bevarande. Regeringen beslutade 2007 att förlänga Accessprojektet med två år och totalt tillfördes projektet 673 miljoner kronor under de år det pågick.

På europeisk nivå har det tagits initiativ för att inrätta ett europeiskt digitalt bibliotek – Europeana – för digitalt material från hela Europa (böcker, tidningar, fotografier, film, audiovisuella verk, arkivhandlingar, museiföremål, monument och arkeologiskt kulturarv). Enligt de rådsslutsatser som antagits ska medlemsstaterna upprätta nationella strategier och mål för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande samt främja synergier mellan de olika institutioner som är engagerade i processerna för digitalisering och elektronisk tillgång till kulturellt material och digitalt bevarande.

Regeringen bedömer i propositionen Tid för kultur (prop. 2009/10:3) att den digitala utvecklingen ger både arkiv, bibliotek, museer och audiovisuella samlingar helt nya möjligheter att ge medborgare och forskare tillgång till kulturarvet och forskningsmaterial, oberoende av fysisk lokalitet. Samtidigt är det tydligt att det krävs fortsatt utvecklingsarbete för att denna potential ska realiseras fullt ut.

En del av de frågor och möjligheter som uppkommit rör enskilda institutioner, men mycket handlar om att finna gemensamma lösningar. Sverige har på många sätt kommit långt när det handlar om samarbete över sektorsgränserna i dessa frågor. Det framtida arbetet bör därför bygga vidare på de strukturer och samarbeten som redan etablerats.

I propositionen urskiljs ett antal strategiska utvecklingsområden som är av betydelse för måluppfyllelsen inom både kultur- och utbildningssektorn.

Strategiska utvecklingsområden

Ett första strategiskt område gäller **en effektivare hantering av digital information**. I den utsträckning det är möjligt bör institutionerna samutnyttja investeringar för digitalisering och lagring. Det är även viktigt att ta fram och sprida gemensamma standarder och arbeta med att ta fram modeller för digital långtidslagring. Det bör även övervägas om det är möjligt att gemensamt upphandla licenser i större utsträckning än i dag.

Ett andra område av strategisk betydelse handlar om **användarvänliga lösningar**. I den utsträckning det är möjligt bör kataloger och portaler samordnas mellan institutioner och sektorer eftersom det i den digitala miljön blir av mindre betydelse för användaren vid vilken institution ett visst objekt förvaras. Den digitaliserade informationen och dess tillhörande metadata bör tillgängliggöras via standardiserade gränssnitt som möjliggör ett kontinuerligt skapande av nya, innovativa tjänster för användarna. Även befintliga gemensamma söksystem bör vidareutvecklas. Den digitala tekniken öppnar även för ökad interaktivitet och funktioner som gör det möjligt för användarna att själva bidra till att beskriva, katalogisera och vidareförmedla den information som finns. Goda exempel på detta område bör spridas till flera institutioner och möjliga samarbeten med privata aktörer bör undersökas. En fråga av stor betydelse är också att institutionerna utnyttjar nya möjligheter att öka tillgängligheten för grupper med särskilda behov. Även på detta område bör goda exempel kunna tjäna som vägledning.

Ett tredje strategiskt område är **metoder att hantera upphovsrättsfrågor i den digitala miljön**. För att den digitala teknikens möjligheter ska kunna tillgodogöras måste rättigheter till verk och prestationer kunna inhämtas från rättighetshavare. Mot den bakgrunden är insikt och kompetens om den gällande upphovsrättsliga lagstiftningen en avgörande resurs som institutionerna behöver besitta, enskilt eller gemensamt. Vidare är en sådan kompetens också nödvändig att kombinera med aktiva kontakter och nätverksbyggande med företrädare för berörda rättighetshavargrupper. Kopplat till detta finns också frågor som rör principerna för avgiftsuttag för vidareanvändning av digitala verk som institutionerna själva har upphovsrätt till.

Uppdraget

Mot denna bakgrund ska angivna myndigheter och institutioner inkomma med underlag för en nationell strategi för digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande. Uppdraget ska redovisas senast den 9 april 2010. Avsikten är att redovisningen ska kunna ligga till

grund för ett ställningstagande vad gäller framtida arbetsätt och prioriteringar.

Redovisningen ska innehålla en beskrivning av insatser och pågående projekt, insatsernas resultat hittills och en bedömning av vilka särskilda utmaningar och möjligheter som den digitala tekniken innebär samt förslag på vidareutvecklat samarbete inom specifika områden. Förslagen ska kostnadsberäknas och rymmas inom befintliga ekonomiska ramar.

För att ge en samlad bild av nuläget vad gäller digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande vid respektive myndighet och institution ska följande frågor besvaras i den mån de är tillämpliga med hänsyn till verksamhetsområdet. De myndigheter och institutioner som inte har egna samlingar ska enbart svara på de sista frågorna om utmaningar och möjligheter för det egna verksamhetsområdet och prioriterade samarbeten framöver. Institutioner i bilaga 2 inbjuds att svara på frågorna.

Respektive myndighet eller institution ska beskriva myndighetens eller institutionens digitala samlingar och deras användning samt redogöra för:

- Hur stor andel av samlingarna som är digitaliserade respektive ursprungligen i digitalt format. Det bör vidare specificeras vilka delar av samlingarna eller vilka materialkategorier som är digitaliserade och i vilken utsträckning.
- I vilken utsträckning register och kataloger har digitaliserats samt i vilken utsträckning de är kompatibla med register och kataloger hos andra institutioner.
- Vilka delar av samlingarna som består av material som är, eller kan förväntas vara, upphovsrättsligt skyddat och där upphovsrätten tillkommer annan än institutionen.
- Hur användarmönstren har utvecklats över tid vad gäller digitalt tillgängligt material (antal besök på hemsidor, antal visningar eller nedladdningar etc.).
- Hur stora delar av det digitala materialet som är tillgängligt via Internet, respektive hur stor andel som endast finns tillgängligt för egen personal eller i samband med fysiska besök vid institutionen.
- I vilken utsträckning det digitala materialet är tillgängligt via externa system, t.ex. Europeana och K-samsök, men även kommersiella leverantörer som Google.

Respektive myndighet eller institution ska beskriva myndighetens eller institutionens arbete och resultatet av arbetet med digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande samt redogöra för:

- Om det finns en digitaliseringsplan eller motsvarande, i vilken mån planens mål uppfyllts samt vilka principer som gäller för att välja ut vad som ska digitaliseras och för mottagandet av digitalt material.
- I vilken utsträckning avgifter tas ut för tillgången till digitalt material, vilka bemyndiganden som finns för ett eventuellt avgiftsuttag samt vilka principer i övrigt som gäller för avgiftsuttaget.
- Vilka typer av upphovsrättsligt skyddat material som gjorts tillgängligt digitalt och hur rättigheter i dessa fall inhämtats från rättighets-havarna samt kostnaderna för att publicera materialet digitalt.
- Vilka kommunikativa strategier som finns för att nå ut med digitalt material till olika grupper samt vilka insatser som har gjorts för tillgänglighet i den digitala miljön för grupper med särskilda behov.
- Hur det långsiktiga bevarandet av digitaliserat respektive ursprungs-digitalt material säkerställs.
- Vilka samarbeten med andra offentligt finansierade institutioner som har genomförts eller initierats inom områdena digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande.
- Vilka samarbeten med privata aktörer, såsom företag, folkrörelser och andra ideella organisationer, som har genomförts eller initierats inom områdena digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande.

Respektive myndighet eller institution ska dessutom, utifrån de strategiska utvecklingsområden som beskrivits ovan, bedöma vilka särskilda utmaningar och möjligheter som den digitala tekniken innebär inom det egna verksamhetsområdet samt ange:

- Vilka samarbeten med andra offentligt finansierade institutioner som bör prioriteras inom områdena digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande.
- Vilka samarbeten med privata aktörer, såsom företag, folkrörelser och andra ideella organisationer, som är möjliga framöver inom områdena digitalisering, elektronisk tillgång och digitalt bevarande.